

СЕКЦІЯ V. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

АВТОНОМІЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Сидоренко Наталія Сергіївна

доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри управління та адміністрування

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Наумик Антон Сергійович

здобувач вищої освіти ННІ права та інноваційної освіти

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Брагіна Каріна Сергіївна

здобувачка вищої освіти ННІ права та інноваційної освіти

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Сучасні умови ведення господарської діяльності людини, євроінтеграція та необхідність сталого розвитку науки і техніки України обумовлюють процеси поглиблення автономізації закладів вищої освіти України. Досвід високорозвинутих країн свідчить, що збільшення незалежності закладів освіти позитивно впливає на якість надаваних освітніх послуг.

Питання розвитку автономії закладів вищої освіти України досліджувала велика кількість провідних науковців України, зокрема такі: С. М. Квіт, В. М. Савіщенко, Н. С. Сидоренко, С. О. Шевченко, І. В. Козубай, А. Ф. Павленко, А. С. Наумик та інші, що підтверджує актуальність обраної теми.

Ефективність та життєздатність європейської системи вищої освіти визначається тим, що базовою її складовою є автономні університети, які потребують необхідної організаційної свободи, академічних прав, достатнього фінансування [1].

В контексті цього варто охарактеризувати основоположні принципи автономності закладів вищої освіти України, а саме:

1. Право на самостійне формування та впровадження освітніх програм;
2. Право на самостійне фінансове існування та ведення господарської діяльності;
3. Право на самостійне визначення необхідних матеріалів, підручників й інших матеріалів, необхідних для провадження освітньої діяльності тощо»
4. Право на інституційну свободу та самостійне визначення місії, візії тощо.

При здійсненні комплексного переходу закладів вищої освіти на умови автономності важливим є й збереження якості надання освітніх послуг та недопущення корупційних проявів, адже дезорганізаційний вплив корупції є досить

значним та може проявлятися в небезпеці «руйнування» закладу освіти, зменшення його привабливості для абітурієнтів та інших важливих організаційно-практичних аспектах діяльності [2;3].

Фактично, університетська автономія являє собою комплексний підсумок еволюційного розвитку та становлення громадянського суспільства.

Зазначимо, що не так давно ректори університетів отримали можливість на власний розсуд розпоряджатися майном і коштами університету. Між тим, у вищих навчальних закладах світу функціонує зовсім інша модель управління – корпоративна. Вона полягає у розмежуванні прав власників-акціонерів університету та їхніх менеджерів [4], що безумовно позитивно впливає на розвиток освітньої системи.

Важливим аспектом автономії сучасних закладів вищої освіти є й їх можливість самостійно здійснювати працевлаштування науково-педагогічних працівників й розподіляти їх між навчально-науковими підрозділами відповідно до своїх критеріїв та доцільності, що в свою чергу дозволяє оптимальним чином регулювати науково-педагогічний потенціал та кадровий баланс між структурними підрозділами закладу вищої освіти.

Важливими соціальними компонентами існування громадянського суспільства в Україні та світі є бажання громадян впливати на політико-адміністративні процеси, що відбуваються в державі; створювати незалежні професійні спілки та об'єднання; активізовувати громадські ініціативи; здійснювати вплив на окремі рухи, що виражають інтереси певних соціальних груп чи прошарків населення [5], в контексті цього збільшується популярність й автономізації закладів вищої освіти задля впровадження нових методів розвитку.

Таким чином, вплив публічного управління на автономізацію закладів вищої освіти України є досить значним, тому процес подальшого дослідження зазначеної теми являє собою важливий аспект розвитку всієї освітньої системи України.

Список використаних джерел:

1. Vlasyuk O., Daragan T. The state of implementation of organizational autonomy in domestic institutions of higher. Educological discourse. 2021. Т. 33, № 2. С. 60–76. URL: \ <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.2.5> (дата звернення: 08.04.2024).
2. Наумик А. С., Сидоренко Н. С., Шляхи протидії корупції та корупційним проявам в органах місцевого самоврядування України. Студентський науковий журнал «UNIVERSUM». 2023. № 1. С. 57–60.
3. Сидоренко Н. С., Наумик А. С. Деякі аспекти організаційно-управлінських особливостей взаємодії органів державної влади та громадян у воєнний час. «Україна – європейський союз: формат розвитку відносин у контексті російськоукраїнської війни, гарантій безпеки та реінтеграції тимчасово окупованих територій»: матеріали VIII-ї Міжнар. науково-практ. конф., м. Ужгород, 20 жовт. 2023 р. С. 159–160.
4. Васечко Л. Університетська автономія: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. Вісник КНУТД. 2019. № 2. С. 217–223.
5. Сидоренко Н., Наумик А., Брагіна К. Особливості функціонування інститутів громадянського суспільства в контексті переходу України до впровадження концепту «сервісної держави». Theoretical and practical aspects of modern scientific research. 2023. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-24.11.2023.13> (дата звернення: 08.04.2024).